

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "En mærkelig Spaadom ogsaa om Dannemark efter en gammel Haandskrift", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1814_226-intro-shoot-idm230.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Modtagelse

“Der var mange som smilede, da denne antikvitet, der åbenbart [tydeligvis] hørte hjemme i Jesper Brochmands og hekseprocessernes dage, dumpede ned i det oplyste 19. århundrede. Men der var også dem der forargedes” (Rønning 1909, bind 2:2, s. 65). Frederik Rønnings udsagn undervurderer den samtidige tro på spådomme og Antikrist-profetien. Gennemgangen af håndskriftet har også vist, at N.F.S. Grundtvigs trykte udgave var mere forsigtig end faderens original.

Mens den brede befolkning var lydhør over for spådomme, var de dannede anmeldere alle negative. *Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn* bragte den 5. marts 1814 en kort omtale med bemærkningen: “Spaadommene ere samlede sammen af Dan. (som saa mange hidtil have brudt deres Hjerne med), Apoc. og Zacch. Hvo der ønsker at overtude sig om den i Skriftet herskende Aand, maa læse det selv” (sp. 299, se faksimile). H.C. Ørstedes omfattende anmeldelse af *En mærkelig Spaadom* og den efterfølgende polemik gennemgås i indledningen til *Hvem er den falske Prophet?*. Den hårde reaktion skyldes ikke så meget spådommen, men snarere Grundtvigs forudgående revselse af samtiden og nulevende, navngivne danskere i *Verdenskrøniken* fra 1812.

Det største problem ved *En mærkelig Spaadom* var ikke, at den udråbte Napoleon til Antikrist, men at den forudsagde hans fornyede storhed i stedet for, som propagandaen, at triumfere over hans fald. Grundtvig håbede muligvis, at et comeback ville omgøre Freden i Kiel og genforene Danmark og Norge, men efter Napoleons kapitulation den 31. marts 1814 fik han et forklaringsproblem. Det førende tyske litteraturtidsskrift *Allgemeine Literatur-Zeitung* fokuserede på Grundtvigs uopfyldte profeti. Anmelderen karakteriserede *En mærkelig Spaadom* som et misk-mask af skriftsteder flikket sammen af en bibelsk-politisk kandestøber (*Allgemeine Literatur-Zeitung* 1815a, sp. 359: “nach Art der biblisch-politisirenden Kannengiesser”). Efterfølgende opfordrede anmelderen Grundtvig til at opgive politikken og holde sig til digtning: “Skoemager, kast Pennen bort, og bliv ved din Laest” (*Allgemeine Literatur-Zeitung* 1815b, sp. 952).

Napoleon vendte imidlertid tilbage fra Elba til Paris den 1. marts 1815, og derved så Grundtvig sin spådom opfyldt. Han udsendte opdaterede forudsigelser under titlen *Europa, Frankrig og Napoleon* (Grundtvig 1815b, forord dateret 24. april). Napoleons styre varede dog kun de berømte hundrede dage, og bogen var ved sin udgivelse 5. juli allerede overhalet af Slaget ved Waterloo (Michelsen 1955, s. 42). Det er i forskningen omstridt, om de kuldsejlede profetier påvirkede Grundtvigs vilje til at komme med forudsigelser ud fra et apokalyptisk grundlag (Scharling 1950, s. 21-23), eller om denne tankegang fortsat prægede forfatterskabet (Vind 1999, kap. 9-10).